

خبرنامه تحولات انرژی (۶) دوره دهم

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۵۲۹۳
بهمن‌ماه ۱۳۹۵

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... خلاصه مدیریتی
- ۲..... اخبار وضعیت بازار جهانی نفت و فرآورده‌ها
- ۳..... رویدادهای مهم انرژی در کشور
- ۹..... اخبار انرژی در خاورمیانه و سایر کشورهای جهان

خبرنامه تحولات انرژی (۶) (دوره دهم)

خلاصه مدیریتی

- میانگین قیمت نفت اوپک در هفته منتهی به ۲۰ ژانویه ۵۲/۰۵ دلار به ازای هر بشکه بود که نسبت به هفته پیش از آن ثابت مانده و تغییری نکرده است.
- میانگین واردات نفت خام آمریکا در هفته منتهی به ۲۰ ژانویه ۸/۱ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به زمان مشابه با سال گذشته، ۲۳۴ هزار بشکه در روز کاهش یافت.
- کل واردات بنزین موتور آمریکا در هفته گذشته به ۵۹۳ هزار بشکه در روز رسید و میزان واردات سوخت تقطیری طی هفته گذشته روزانه ۱۵۹ هزار بشکه بود.
- در ایران بهرغم مصرف بالای داخلی گاز، با وارد مدار شدن برخی از فازهای میدان عظیم گازی پارس جنوبی، سطح تولید افزایش یافت.
- عراق به‌عنوان مقصد جدید بازار صادرات گاز ایران در سال ۲۰۱۷ به‌شمار می‌رود. به‌طوری که در نوامبر سال ۲۰۱۵ ایران و عراق قرارداد صادرات گاز از طریق خط لوله به میزان ۷۰۰-۱۲۰۰ میلیون فوت مکعب را در روز برای سه نیروگاه برق شهر بصره واقع در جنوب عراق امضا کرده‌اند.
- مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران تصریح کرد: ترکمن‌ها تاکنون حاضر به انجام مذاکره و شفاف‌سازی در مورد حجم و میزان اختلاف حساب با شرکت ملی گاز ایران نشدند و برخلاف مفاد قراردادی، اقدام به قطع صادرات گاز کرده است.

اخبار وضعیت بازار جهانی نفت و فرآورده‌ها

براساس آمار اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۰ ژانویه ۲۰۱۷، میانگین تولید نفت خام آمریکا ۸/۹ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به متوسط تولید در زمان مشابه با سال گذشته، ۳۲۱ هزار بشکه در روز کاهش یافت. ۸۸/۳ درصد از ظرفیت پالایشگاه‌ها مشغول به کار بودند. تولید بنزین هفته گذشته در آمریکا کاهش یافت و میانگین آن به ۸/۸ میلیون بشکه در روز رسید. تولید سوخت تقطیری^۱ نیز کاهش یافت و به میانگین ۴/۶ میلیون بشکه در روز رسید.

میانگین واردات نفت خام آمریکا در هفته منتهی به ۲۰ ژانویه ۸/۱ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به زمان مشابه با سال گذشته ۲۳۴ هزار بشکه در روز کاهش یافت. کل واردات بنزین موتور آمریکا در هفته گذشته به روزانه ۵۹۳ هزار بشکه رسید و میزان واردات سوخت تقطیری طی هفته گذشته ۱۵۹ هزار بشکه در روز بود.

میانگین قیمت نفت حرارتی خانگی آمریکا در هفته منتهی به ۲۳ ژانویه ۲۰۱۷ به ۲/۶ دلار به ازای هر گالن رسید که نسبت به زمان مشابه سال گذشته ۶۵ سنت به ازای هر گالن افزایش یافت. میزان تقاضای سوخت‌های تقطیری در هفته منتهی به ۲۰ ژانویه ۳/۴۳ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به زمان مشابه با سال قبل ۵ سنت افزایش یافت.

میانگین قیمت نفت اوپک در هفته منتهی به ۲۰ ژانویه ۵۲/۰۵ دلار به ازای هر بشکه بود که نسبت به هفته پیش از آن ثابت مانده و تغییری نکرده است.

رویدادهای مهم انرژی در کشور

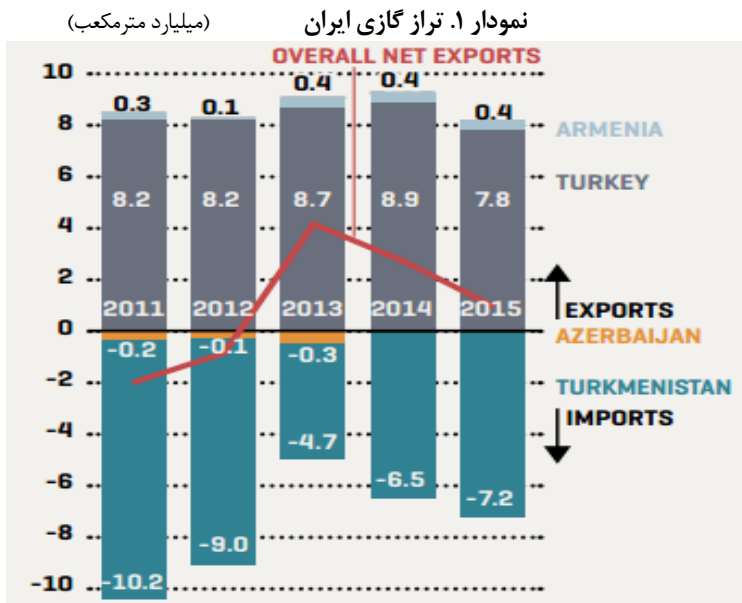
آمادگی ایران برای افزایش صادرات گاز^۱

ایران به‌رغم بالا بودن مصرف داخلی گاز، سال گذشته توانست با وارد مدار شدن میدان عظیم گازی پارس جنوبی، سطح تولید خود را افزایش دهد. براساس منابع خبری میس (۱۵ ژانویه ۲۰۱۶)، میزان استخراج گاز کشور در ژانویه سال گذشته ۱۴/۸ میلیارد فوت مکعب در روز بود و این در حالی است که به گفته برخی از مقامات کشور، از تاریخ ذکر شده تاکنون ۳/۴ میلیارد فوت مکعب در روز بر سطح تولید افزوده شده و تولید گاز کشور اکنون به ۱۸/۲ میلیارد فوت مکعب در روز رسیده است. بنابه اظهارات محمد مشکین‌فام، با به‌کارگیری فازهای ۲۰، ۲۱، ۱۷ و ۱۸، سطح تولید تا پایان سال ۱۳۹۵ به ۱۹/۴ میلیارد فوت مکعب در روز خواهد رسید. انتظار می‌رود با تکمیل تمام ۲۴ فاز، ظرفیت پارس جنوبی مطابق برنامه به ۲۸ میلیارد فوت مکعب در روز برسد. براساس اظهارات مقامات شرکت ملی نفت، سطح تولید کل گاز در سال ۲۰۱۵، روزانه ۱۹ میلیارد فوت مکعب بود و از این میزان ۱۱/۵۲ میلیارد فوت مکعب در روز از پارس جنوبی حاصل می‌شد با توجه به بهره‌برداری رسیدن بخش اعظم میدان پارس جنوبی، می‌توان تخمین زد که سطح فعلی تولید گاز کل کشور در حال حاضر به روزانه ۲۵/۷ میلیارد فوت مکعب رسیده است. سال ۲۰۱۵ علیرغم افزایش تولید گاز، صادرات آن کاهش یافت. ترکیه در سال ۲۰۱۵ معادل ۷/۸ میلیارد مترمکعب از ایران گاز وارد کرد که نسبت به سال ۲۰۱۴، این سطح کاهش بسیار قابل توجهی یافت. به‌طوری که ترکیه در سال ۲۰۱۴، ۸/۹ میلیارد مترمکعب واردات داشت. این میزان در سال ۲۰۱۶، به ۷/۷ میلیارد مترمکعب کاهش یافت.

ایران و ترکیه یک قرارداد فروش گاز به میزان ۱۰ میلیارد مترمکعب در سال بسته‌اند، اما همواره اختلاف در قیمتگذاری‌ها مانع تحقق توافقات قراردادی است.

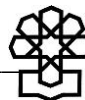
۱. "Iran Prepares to Boost Gas Exports", Retrieved from www.mees.com

همانطور که در نمودار ۱ نشان داده شده مقصد بعدی صادرات گاز ایران، ارمنستان و آذربایجان است. براساس اطلاعات رویترز، کشور آذربایجان سال گذشته معادل ۳۰۰ میلیارد مترمکعب (۲۹ میلیون فوت مکعب در روز) از ایران واردات گاز داشته است که دقیقاً همراستا با میزان مورد توافق بوده و ارمنستان نیز مطابق توافق در حدود ۴۰۰ میلیون مترمکعب (۳۹ میلیون فوت مکعب در روز) واردات گاز داشته است.

مأخذ: بی بی و آمار داخلی ایران.

عراق به‌عنوان مقصد جدید بازار صادرات گاز ایران در سال ۲۰۱۷ به‌شمار می‌رود. در نوامبر سال ۲۰۱۵ ایران و عراق قرارداد صادرات گاز از طریق خط لوله به میزان ۷۰۰-۱۲۰۰ میلیون فوت مکعب در روز برای سه نیروگاه برق شهر بصره واقع در جنوب عراق امضا کرده‌اند

(میس، ۱۳ نوامبر ۲۰۱۶). در ابتدای امضای قرارداد، در حدود ۱۷۷ میلیون فوت مکعب در روز (۵ میلیون مترمکعب در روز) از سوی ایران به عراق عرضه شده است. به گفته امیرحسین زمانی‌نیا، معاون امور بین‌الملل و بازرگانی وزارت نفت، زیربنای صادرات گاز ایران به بصره تکمیل شده و مهیاست. در حال حاضر ایران آماده صادرات گاز به عراق است و بغداد هم آماده دریافت آن شده است. تنها مورد بازاریارنده صادرات، مسائل مالی در اعتبارنامه عراق است. اقتصاد عراق تحت تأثیر و فشار حملات و مسائل سیاسی و قیمت پایین نفت قرار دارد.

مقامات ایرانی به‌کرات اظهار داشته‌اند که تنها چیزی که مانع آغاز صادرات گاز از طریق خط لوله شده، عدم تأمین امنیت در استان دیاله^۱ است. در میان‌مدت هم مشتری مهم دیگر گاز ایران، عمان است که قرار است برای ۱۵ سال از طریق خط لوله میدان کیش که از سال ۲۰۱۹ آغاز خواهد شد به این کشور صادر شود. مناقصه توسعه میدان آزادگان جنوبی به‌زودی برگزار می‌شود.^۲ براساس اظهارات علی‌کارد، مدیرعامل شرکت ملی نفت، برای برگزاری مناقصه آزادگان جنوبی در آینده‌ای نزدیک برنامه‌ریزی شده و قرارداد توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی نیز تا پایان امسال یا اوایل سال آینده امضا خواهد شد.

وی درباره احتمال اضافه شدن شرکت‌های دیگری به وندورلیست^۳ شرکت‌های بین‌المللی برای حضور در مناقصات قراردادهای جدید نفتی اظهار داشته، وندورلیست در هیچ جای دنیا بسته نمی‌شود و در این وندورلیست نیز امکان اضافه شدن شرکت‌های دیگر پس از

۱. Diyala Province

۲. خبرگزاری شانا، سه‌شنبه ۵ بهمن ۱۳۹۵.

۳. وندورلیست؛ لیست سازندگان و تأمین‌کنندگان مجاز و مورد تأیید شرکت‌های بالادستی، شامل سازندگان و تأمین‌کنندگان مورد تأیید شرکت‌های بزرگ است.

ارزیابی‌های شرکت ملی نفت ایران وجود دارد. در مناقصه میدان آزادگان جنوبی قرار نیست تمام شرکت‌های بین‌المللی تأیید شده در وندورلیست حضور پیدا کنند و تناسب توانمندی شرکت‌ها با این میدان مدنظر قرار می‌گیرد. حدود ۹۰ درصد کار تنظیم پیش‌نویس قراردادهای نفتی، انجام شده است. مطالعات میدان انجام و اسناد مناقصات برای پروژه‌های فرعی آماده شده و روند کار از سرعت مطلوبی برخوردار است. کاردر درباره نتایج مطالعات حاصل از امضای قراردادهای محرمانگی و تفاهمنامه‌های متعدد با شرکت‌های بین‌المللی نیز اعلام داشته، برخی از این مطالعات آماده و به شرکت ملی نفت ایران ارائه شده است.

شرکت ملی نفت ایران طی یکسال گذشته، تفاهمنامه‌های مطالعاتی متعددی با شرکت‌های بین‌المللی و داخلی امضا کرده و در این مسیر، تاکنون دو توافقنامه (HOA) نیز امضا شده است. با توجه به اینکه نتایج مطالعات شرکت‌ها بر روی میدان‌های موضوع تفاهم به‌تدریج آماده می‌شود و در اختیار شرکت ملی نفت ایران قرار می‌گیرد، همچنین از آنجا که پیش‌بینی می‌شود توافقنامه‌های منعقد شده نیز طی ماه‌های آینده به مرحله قرارداد برسند و از طرفی، برای برگزاری مناقصه میدان آزادگان جنوبی نیز برنامه‌ریزی شده است، به این ترتیب این شرکت روزهای پرکاری را پیش رو دارد.

کم‌فروشی ترکمنستان و راهکار شرکت ملی گاز برای گذر از این مسئله^۱

عراقی معاون وزیر نفت، در تشریح جزئیات دلایل توقف واردات گاز از ترکمنستان توضیح داد: هم‌اکنون حدود ۱/۵ تا ۲ درصد گاز مورد نیاز کشور از طریق واردات تأمین می‌شود و عملاً

۱. محمدعلی زمان‌خانی، «ایران از ترکمن گاز شکایت می‌کند»، خبرگزاری مهر، سه‌شنبه ۵ بهمن ۱۳۹۵، شناسه خبر ۳۸۸۶۰۴۰.

با توقف واردات گاز، محدودیت یا مشکلی برای گازرسانی در شمال و شمال شرق کشور وجود ندارد.

مدیرعامل شرکت ملی گاز با تأکید بر اینکه ایران همواره یک همسایه قابل اعتماد برای ترکمنستان بوده و قراردادی ۲۵ ساله برای واردات گاز از این کشور امضا شده بود تصریح کرد: «اما عملاً ترکمنستان بارها صادرات گاز به ایران را متوقف کرده و اکنون به دلیل توقف‌های متعدد واردات گاز از این کشور، مجبور به اجرای پروژه‌هایی برای خودکفایی هستیم».

اگر ترکمنستان یک صادرکننده مطمئن گاز بود نیازی به این هزینه‌های بالای سرمایه‌گذاری در حدود ۲۰۰ میلیون دلار برای ساخت خط لوله گاز نکا به دامغان وجود نداشت.

در سال ۱۳۶۸ با توافقی که انجام شد برای یک دوره نه ماهه قیمت واردات گاز از ترکمنستان به ۳۵۰ دلار به ازای هر هزار مترمکعب گاز وارداتی افزایش پیدا کرد. به عبارت دیگر، در این مدت، قیمت گاز وارداتی از ترکمنستان با افزایش شش برابری همراه شد.

مدیرعامل شرکت ملی گاز با یادآوری اینکه در دوران تحریم به دلیل مشکلات بانکی مجبور به تهاتر گاز با طلا و حتی انتقال چمدانی پول به ترکمنستان بودیم ادامه داد: اما هم‌اکنون با لغو تحریم‌ها هیچ‌گونه محدودیتی برای خرید گاز نداریم و به صورت مستقل از طریق بانک‌ها پول به این کشور پرداخت می‌شود به طوری که پیش از توقف واردات، ۱۰۰ میلیون یورو به صورت بانکی پول به ترکمنستان پرداخت کردیم.

عراقی با یادآوری اینکه در دوران تحریم دلان و واسطه‌ها برای انتقال پول ایران به ترکمنستان حق کمیسیون‌های بالایی می‌گرفتند افزود: اما هم‌اکنون بدون پرداخت حتی یک سنت حق دلالی، امکان انتقال پول به ترکمنستان وجود دارد.

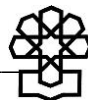
وی با اشاره به بازگشایی یک خط اعتباری در قالب گارانتی به ارزش دو میلیارد تومان برای پیمانکاران و سازندگان ایرانی در ترکمنستان عملاً تهاثر کالا، خدمات فنی و مهندسی با گاز ترکمنستان انجام می‌شود.

عراقی در ادامه با بیان اینکه پس از برگزاری نشست در عشق‌آباد با این کشور به توافق رسیدیم تا با انجام مذاکره مشکلات و اختلاف حساب بین دو کشور را حل‌وفصل کنیم تأکید کرد: اما از ساعت ۱۲ یکم ژانویه، ترکمنستان صادرات گاز به ایران را متوقف کرد، اما با وجود توقف صادرات، سوآپ روزانه شش میلیون مترمکعب در حال انجام است.

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با اعلام اینکه ترکمنستان با وجود ادعای اختلاف حساب اقدام به قطع صادرات گاز به ایران کرده بود، تصریح کرد: ترکمن‌ها تاکنون حاضر به انجام مذاکره و شفاف‌سازی در مورد حجم و میزان اختلاف حساب با شرکت ملی گاز ایران نکرده و برخلاف مفاد قراردادی، اقدام به قطع صادرات گاز کرده است.

معاون وزیر نفت با تأکید بر اینکه هم‌اکنون با وجود توقف واردات گاز از ترکمنستان گاز هیچ شهر و روستایی قطع نشده است، گفت: برای ترکمنستان یک فرصت زمان‌بندی شده تعیین کرده‌ایم و در صورتی که در مدت تعیین شده نسبت به آغاز مذاکرات و شفاف‌سازی حساب و کتاب و اختلافات مالی بین دو طرف اقدام نکنند، قطعاً ایران به داوری بین‌المللی شکایت خواهد کرد.

وی با اشاره به انجام روزانه حدود ۶ میلیون مترمکعب سوآپ گاز از ترکمنستان به جمهوری آذربایجان و از مسیر ایران تأکید کرد: هرچند که ترکمن‌ها گاز صادراتی ایران را متوقف کرده‌اند، اما فعلاً برنامه‌ای برای توقف سوآپ گاز از این کشور همسایه نداریم. وی با یادآوری اینکه هم‌اکنون مراحل داوری گازی از شرکت ترکمن گاز آغاز شده است، یادآور شد: ایران آماده آغاز مذاکرات با ترکمنستان است.

عراقی با بیان اینکه پیشتر با توافق بین دو کشور بخشی از بدهی‌های گازی ایران به ترکمنستان به وام تبدیل شده بود، خاطرنشان کرد: براساس این توافق مقرر شد حدود ۵ درصد سود وام به ترکمنستان توسط ایران پرداخت شود. ۶۰ میلیون مترمکعب گاز در ایران گم می‌شود.

عراقی همچنین در مورد آخرین وضعیت جمع‌آوری گازهای گمشده در کشور توضیح داد: براساس استاندارد جهانی باید حجم گازهای گمشده در سطح شبکه تولید، انتقال و توزیع گاز کشور حدود چهار درصد باشد که این میزان سال گذشته حدود ۸/۵ درصد بوده است.

وی با یادآوری اینکه، با مجموع اقدامات انجام شده حجم گازهای گمشده هم‌اکنون به ۶/۵ تا ۷ درصد در ایران کاهش یافته است اظهار داشت، به‌عبارت دیگر هم‌اکنون از مجموع حدود ۷۰۰ میلیون مترمکعب تولید گاز ۶/۵ تا ۷ درصد از این میزان گاز در کشور گم می‌شود که این در قالب نشتی گاز، سرقت و یا گازهای گم شده است.

این مقام مسئول با اشاره به نسل جدید کنتور و دستگاه‌های دقیق اندازه‌گیری در خروجی و ورودی تأسیسات تقویت فشار و پالایشگاه‌های گاز کشور افزود: هم‌اکنون اندازه‌گیری دقیق گاز در حال انجام بوده و پیش‌بینی می‌شود با مجموع اقدامات انجام شده حجم گازهای گمشده در کشور به حداقل کاهش یابد.

اخبار انرژی در خاورمیانه و سایر کشورهای جهان

پرو به جمع مشتریان پتروشیمی ایران پیوست^۱

کاظم بستاکیان، مدیر بازرگانی پتروشیمی کارون، با اشاره به صادرات چندین محموله

۱. خبرگزاری مهر، شنبه ۹ بهمن‌ماه ۱۳۹۵، شناسه خبر ۳۸۸۹۶۳۷.

پتروشیمیایی ایزوسیانات به پرو، گفت: مسئولیت حمل محموله‌های پتروشیمی به کشورهای آمریکای جنوبی با خریداران است.

کاظم بستاکیان با اشاره به آغاز تولید آزمایشی محصول جدید ام. دی. آی (متیل دی فنیل دی ایزوسیانات) در پتروشیمی کارون، گفت: برای نخستین بار ایران به جمع کشورهای تولیدکننده این محصول پتروشیمیایی جهان پیوسته است.

مدیر بازرگانی پتروشیمی کارون با اعلام اینکه در طول یک سال گذشته و با کاهش و سپس لغو تحریم‌های بین‌المللی، محصولات پتروشیمی کارون به‌ویژه تی دی آی (تولونن دی ایزوسیانات) به بازارهای مختلف جهانی به‌ویژه اروپایی، آسیایی و حتی آمریکای جنوبی صادر شده است، تصریح کرد: بر این اساس در کنار کشورهایی همچون آلبانی، یونان، روسیه، ایتالیا و سوئد محصولات پتروشیمی کارون به کشورهای منطقه آمریکای جنوبی همچون پرو و اروگوئه هم صادر شده است.

این مقام مسئول اظهار داشت از ابتدای امسال تاکنون و در چند مرحله محصولات پتروشیمی کارون به پرو صادر شده است، در خصوص اقتصادی بودن صادرات محصولات پتروشیمی به دلیل بعد مسافت بالا به کشورهای منطقه آمریکای جنوبی، وی اظهار داشت: در شرایط فعلی محصولات پتروشیمی درب مجتمع تحویل خریداران می‌شود و مسئولیت حمل محصولات با شرکت‌های خریدار است.

وی با یادآوری اینکه در حال حاضر کارهای گمرکی مربوط به اخذ مجوز، جزء وظایف پتروشیمی کارون بوده، ولی از مرحله بازرگانی به بعد برعهده خریدار خواهد بود، تأکید کرد: در شرایط فعلی محصول پتروشیمیایی ایزوسیانات به صورت بشکه فروخته می‌شود ولی این موضوع به درخواست خریدار بستگی داشته و با توجه به نوع کشتی‌های حمل‌کننده، امکان صادرات به صورت ایزوتانک (کشتی‌های دارای مخزن) هم

وجود دارد که به دلیل حذف بشکه در این مدل، به خریدار تخفیف خواهیم داد. مدیر بازرگانی پتروشیمی کارون درباره حجم صادرات محصولات ایزوسیانات پتروشیمی کارون هم توضیح داد: صادرات ایزوسیانات از ابتدای امسال تا ۲ ماه پیش حدود ۷۰۰۰ تن بود، ولی به دلیل نیاز مشتری‌های داخلی، در دو ماه گذشته فروش داخل در اولویت بوده است.

بستاکیان در ادامه با بیان اینکه محصول دیگری که در شرکت پتروشیمی کارون تولید و صادرات می‌شود آنیلین است که بزرگترین مشتری آن هندی‌ها هستند، افزود: آنیلین محصول فاز دو پتروشیمی کارون بوده و به نوعی خوراک واحد MDI است. وی، در پایان خاطرنشان کرد: بنابراین درخصوص این محصول نمی‌توان خیلی به صادرات فکر کرد و صادرات بیشتر به صورت تک‌محموله انجام شده به طوری که تاکنون چند مورد صادرات ۵۰ و ۱۶ تنی داشته‌ایم و به تازگی یک شرکت هندی مشتری خرید ماهیانه ۳۰۰ تن آنیلین شده است.

تهاتر، راهکار مطمئن برای رفع گره صادرات برق ایران به عراق^۱

در اوایل دی‌ماه سال ۱۳۹۵ با پایان یافتن مهلت قرارداد صادرات برق ایران به عراق، صادرات برق به این کشور متوقف شد و مسئولین وزارت نیرو از آغاز مذاکرات برای تجدید قرارداد صادرات برق سخن به میان آوردند. به همین منظور یک هیئت ایرانی ماه گذشته سفری به عراق داشتند و مذاکراتی را با طرف عراقی انجام دادند. در این بین وزارت نیرو که طرف ایرانی این قرارداد است، شروطی را به منظور تضمین بازپرداخت مطالبات گذشته و آینده همچنین

۱. محمد امین راد، «تهاتر، راهکار مطمئن برای رفع گره صادرات برق ایران به عراق»، هشتم بهمن‌ماه ۱۳۹۵، خبرگزاری فارس.

اصلاح شیوه قیمتگذاری قبلی برای تجدید قرارداد در نظر گرفته بود. در پایان این مذاکرات طرفین بر سر شروط مورد انتظار به توافق نرسیدند و قرار بر این شد تا هیئتی از عراق برای از سرگیری مذاکرات در هفته‌های آتی به ایران سفر کنند.

طرف عراقی به دلایل مختلف در بازپرداخت به موقع بدهی خود به درستی عمل نمی‌کند و همین موضوع منجر به کاهش تمایل ایران برای تمدید قرارداد صادرات برق شده است. در همین راستا نیز چند هفته گذشته خبری مبنی بر مشکل عراق در بازپرداخت بدهی واردات گاز خود از ایران نیز مطرح بود که منجر به بروز مشکل بین طرفین برای ادامه تجارت گاز شده بود.

یکی از راهکارهای ایجاد تضمین برای بازپرداخت بدهی‌های کشور خریدار تهاتر کالا با کالاهای ارزشمند آن کشور است. در مواجهه با کشوری مانند عراق که با ارزش‌ترین کالای قابل تهاتر آن نفت است تهاتر کالا (برق و گاز) با نفت معامله‌ای پر سود خواهد بود. این درحالی است که مدتی است بحث‌هایی درباره صادرات نفت اقلیم کردستان عراق به ایران شکل گرفته است و مدتی پیش فیاض النعمه، معاون وزیر نفت عراق نیز در مصاحبه خود با رویترز به این موضوع اشاره کرده بود. بحث‌ها در این باره تا جایی پیش رفت که منجر به واکنش رسمی وزارت نفت در هفته جاری شد و طی بیانیه‌ای تصمیم‌گیری در این موضوع را به سفر هفته آینده وزیر نفت به عراق و مذاکره با مسئولین عراقی موکول کرده‌اند.

از این نکته نباید غافل شد که علاوه بر موضوعات قبل، نفت نیز یک کالای استراتژیک محسوب می‌شود. به این صورت که داشتن سهم بیشتر از بازار مبادلات نفتی می‌تواند قدرت یک کشور را در مناسبات منطقه‌ای و جهانی ارتقا بخشد به همین منظور ترکیه نیز تلاش دارد تا با جذب نفت اقلیم کردستان عراق نقش خود را در این بازار پررنگ‌تر کند.

از طرفی نیز افزایش روابط تجاری بین کشورها، موجب گره خوردن منافع کشورها به یکدیگر می‌شود که این موضوع یکی دیگر از دلایل تمایل ترکیه برای افزایش تجارت انرژی با

عراق است. با اجرایی شدن طرح تهاتر گاز و برق ایران با نفت عراق علاوه بر تضمین بازپرداخت بدهی‌های صادرات برق و گاز با گسترش تجارت انرژی، منافع طرفین به یکدیگر گره خورده و قدرت ایران در مناسبات منطقه‌ای و جهانی افزایش خواهد یافت.

در این شرایط ضروری است که دولت ایران به‌عنوان نهاد حاکمیتی به این موضوع ورود پیدا کرده و با ایجاد هماهنگی بین مسئولین وزارت نفت و نیرو و ایجاد بسترهای لازم برای تعامل مالی این دو وزارتخانه با هم به‌منظور تجارت مشترک با عراق و تهاتر گاز و برق با نفت قبل از سفر هیئت عراقی به ایران و سفر وزیر نفت به عراق ضمن حل مشکل تضمین بازپرداخت بدهی‌های عراق از شرایط به وجود آمده حداکثر استفاده را ببرد.

افزایش ۴۰ درصدی قیمت گاز آمریکا در سال ۲۰۱۷

براساس آمار اداره اطلاعات انرژی آمریکا، به‌دلیل بالا رفتن سطح مصرف و صادرات، همچنین افزایش عرضه داخلی و واردات قیمت‌های اسپات (نقدی)، گاز طبیعی هنری هاب در سال ۲۰۱۷، ۴۰ درصد افزایش می‌یابد و از ۲/۵۱ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو در سال جاری به ۳/۵۵ دلار به ازای میلیون بی تی یو می‌رسد. این روند رشد برای سال ۲۰۱۸ حدود ۵ درصد (۳/۷۳ دلار به ازای MBtu) پیش‌بینی شده است.

در سال ۲۰۱۶، متوسط قیمت گاز هنری هاب از متوسط پایین‌ترین قیمت سال ۱۹۹۹ نیز پایین‌تر بود. با وجود این، در نیمه دوم سال ۲۰۱۶، با کاهش تولید و مصرف بیشتر گاز در صنعت تولید برق نیروگاهی، بر افزایش قیمت‌ها اثرگذار بود و از متوسط ۲ دلار به‌ازای MBtu در سه‌ماهه اول سال ۲۰۱۶ به میانگین ۲/۸۸ دلار به‌ازای MBtu در سه‌ماهه سوم

۱. "US EIA expects 40% increase in US gas prices in 2017", Enerdata intelligent consulting, retrieved from www.enerdata.net

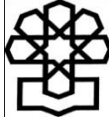
همان سال رسید. علاوه بر این، برودت هوا در ماه دسامبر ۲۰۱۶، باعث افزایش تقاضای گاز برای گرم کردن فضا و در نهایت بالا رفتن قیمت گاز شد.

بر اساس تخمین اداره اطلاعات انرژی آمریکا، سطح قیمت‌های گاز در سال ۲۰۱۷، هم‌راستا با قیمت‌های ماه دسامبر ۲۰۱۶ خواهد بود، اما این میزان در سال ۲۰۱۸ افزایش خواهد یافت. در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ با در نظر گرفتن برودت دمای کاملاً معمولی برای زمستان مصرف گاز افزایش خواهد یافت. مصرف گاز در بخش نیروگاهی به دلیل افزایش قیمت‌ها کاهش می‌یابد، اما در سال ۲۰۱۸ (با در نظر گرفتن رشد کلی در تولید برق) در سطح کمتر از ۲۰۱۶ باقی می‌ماند.

انتظار می‌رود تولید گاز در داخل آمریکا در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ افزایش یابد که نشان‌دهنده قیمت‌های بالای اسپات گاز و توسعه زیربنای خط لوله‌ها به‌ویژه در منطقه تولید گاز شیل مارسلوس^۱ و یوتیکا^۲ است. صادرات گاز نیز به همان نسبت طی سال جاری و سال ۲۰۱۸ افزایش خواهد یافت. با ثابت در نظر گرفتن میزان واردات گاز در سال ۲۰۱۸، آمریکا خالص صادرات سالیانه مثبتی در سال آینده خواهد داشت.

۱. Marcellus

۲. Utica

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۵۲۹۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: خبرنامه تحولات انرژی (۶) دوره دهم

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: زهرا جعفری

مدیر مطالعه: فریدون اسعدی

ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فرید دهقانی

متقاضی: کمیسیون انرژی

واژه‌های کلیدی:

۱. گاز

۲. نفت

۳. برق

۴. تهاتر

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۱۱/۱۷